

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 " — " —
Negyed évre . . . 1 " 50 "
Egyes szám ára . . . 6 kr.
Külföldre egy évre 8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos 1 garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyitlér” rovatban
közlendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltnék.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ-HIVATAL:

Kézdivásárhelytől:

Csik-Szeredában:

Székely-Udvarhelytől:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

T. Nagy Imre szerkesztő lakásán.

Dr. Kádbó Ferenc szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetmények, nyitlerek stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadtnak.

Tőke és földbirtok.

(t—sz.) A takarékpénztári betétek megadóztatása tehát nagy ellenszenvre talált a takarékpénztárnál; miután pedig az adóhoz vagy adóztatáshoz hozzászólni mindig kényes dolog, s habár nem mindig politikai kérdés is, hanem inkább a nemzetgazdaság keretébe vág, mint ez a mostani is, ritkán vagyunk képesek úgy hozzászólni, hogy politikai kérdést ne csináljunk belőlük, nem is szólva a pártlapokról, melyek a dolog tárgyilagossá elbírálására majdnem képtelenek. Ám kísértünk meg a tárgyilagosságot mi; lássuk, mennyire leszünk arra képesek.

Nagy-e az adó, avagy nem? Ennek tárgyalásába tehát ne bocsátkozzunk, mert akkor bizonyosan összeveszünk. Van-e adóemelélni helye, avagy nincs? Ezt se igen taglaljuk, mert ha békében akarunk maradni, ez is veszedelmes thema. A mi dolgunk ne legyen egyéb, mint megbírálni, hogy mikor a földbirtok jövedelmének adója bizony-bizony könnyen megüti a tíz perczentet, hát hogy az a tíz perczent, melyet a takarékpénztári betétek jövedelmei után venne az állam, szemben a földbirtok, illetőleg a föld jövedelemadójaival, olyan méltánytalan és igazságtalan-e, mint a milyennek feltűnik?

Kérem! Ne méltóztassanak nehezíteni. Én mint földbirtokos beszélek. A takarékpénztári igazgató urak pedig mint takarékpénztári igazgatók beszél-

nek. A jog a beszédre vagy írásra mindkét oldalon megvan; hát a mint hogy gyülekezhetnek és elmondhatják az igazgató urak a magukét, a földbirtokosok is elmondhatják talán a magukét, a nélkül pedig, hogy a két félnek egymásra megnehezíteni oka lenne.

Alássan kérem, megmondom azt, hogy mennyivel mostohább gyermeke az államnak a földbirtokos, mint a tőkepénzes, és hogy mennyivel nagyobb érdem pénzt szerezni, mint földbirtokot szerezni. Hiszen ma már minden ember csak a pénz után néz, minden ember csak pénzt igyekszik rakásra rakni; épen azért úgy mond, mert a pénz biztosabban kamatoz és nincs megadóztatva. Az a tény tehát, hogy a földbirtok a pénz, illetőleg a takarékpénztári betétekkel szemben aránytalanul volt megadóztatva, azt eredményezte, hogy a legtöbb takarékpénztár tömve van pénzzel, a földbirtokvásárlástól pedig el vannak idegenítve az emberek.

A pártlapok persze pártszempontból ítélnék és azt mondják, hogy: „A takarékpénztári betétek megadóztatása nem egyéb, mint a takarékosagra mért büntetés”. Mintha a takarékoság csak akkor lenne takarékoság, ha takarékpénztári úton kezeltek. Hát ha megtakarított filléreimből földbirtokot vásárlók? Az már más kategóriába eső takarékoság? Az már elviselheti a megadóztatás ugynevezett büntetését, míg a

takarékpénztári jövedelem talán valami szentség, mert nem kell érte verejtékel fáradni, hanem ha egyszer pénzt elhelyeztem, hull a kamatja, mint az égi manna. Sőt azonfelül még a részvényesek is osztalékban részesülnek, nem is lévén takarékpénztár, a mely nem tizen felül adja az osztalékot, még a husz is igen gyakori; nem ritkaság az ötven, előfordul a száz, sőt lehetséges a kétszáz is. Aztán nem éri jég, árvíz, szárazság, fagy, féreg és a többi.

Aztán kérem, míg a gazda fárad, csütlik-botlik, kockázatot és győtri magát s feltételes 5000 frt jövedelemtől vagy feltételes 500 frt jövedelemtől kénytelen megfizetni az ötszázat vagy ötvenet, hát hogy a betét birtokosa a biztos jövedelemtől, melyet minden fáradság nélkül élvez, ne fizessen, csak három száztól. Mondják csak kérem, hát helyén van az? Mert ha már egyszer ott állunk, hogy ilyen nagy és terhes adókat kell fizetnünk, hát a tőkepénznek, legyen az akár betét, akármi, a földbirtokokkal szembeni protegálása a földbirtokosokkal való mostoha elbánás és nem egyéb, azon földbirtokosokkal, kik mégis csak zömét képezik a magyar fajnak. Nemzetgazdasági szempontból tekintve pedig a földbirtok becsének meg gondolatlan lenyomása, mert ugyan kinek jöhet kedve tíz, sőt talán tizenöt perczentes megadóztatásnak tenni ki tőkéjét, plane kockázattal és fáradsággal, mikor, ha

jövedelmét egész kényelemmel akarom élvezni, benn hagyom a takarékbán és csak három száztól fizetek érte, sőt még annyit sem, mert kifizetik helyettem „a la generositas” a részvényesek.

Ha pedig számokra kell hivatkozni és a kiadásokat meg a bevételeket rubrikázni; ha kimutatásokkal kell előállni, mint a hogy az igazgató urak megkezdtek: majd akkor méltóztatnának meglátni, hogy mi a gazdasági és mi a takarékpénztári kiadás, és hogy iparnak, kereskedelemnek, munkának, szorgalomnak, emberiségnek és hazának mennyivel nagyobb szolgáltatásokat tesz a gazda, mint a tőkepénzes.

Arra kérek tehát mindenkit, méltóztassanak tekintetbe venni mindezeket és ha már adózunk, adózzunk közösen, de egyik osztály a másik rovására dedelgető ne legyen.

Egy földbirtokos.

Országgyűlés. A képviselőházban a költségvetés tárgyalása 3 napi rövid vita után befejeztetett s a költségvetés általánosságban elfogadott. Ezután a kir. táblai pótbirokról szóló törvényjavaslat vétetett tárgyalás alá. Az igazságügyi bizottság a pótbirokról intézmény felett pálcát törvén, kilencz pótbiro helyett csak 3-at kíván.

A főrendi házban a tisztviselők minősítéséről szóló törvényjavaslat változatlanul elfogadott.

Az új koronaőr. Pompás, szingadag képet nyújtott csütörtökön délelőtt a képviselőház terme, melyben egy új ko-

A „Székelyföld” tárczája.

Falusi szekéren.

Jó Petőfi, te megjárta
Egykoron:
Szomszéd bácsi hegedült a
Hátadon,
Mikor magad a palánkon
Átvettél,
Úgy hogy ingott belé májad
És veséd.

Én szekérbe vettem csak
Föl magam.
Mégis ingott egész gyomrom
És agyam,
És fájlaltam minden izem-
S csontomat,
Mert úgy vittek, hogy a könnyem
Potyogott.

Hát a mikor az atyafi
Ostora
Előhátra irgalmatlan
Csapkoda!
Hogy az Isten áldja meg az
Emberét!
Minden csapást legelőször
Reám mért.

Mondtam volna csak egy szóval:
„Csendesén!”
Tudom Isten, betört volna
A fejem;

Mert hát az a jó atyafi
Mit mivelt?
Pálkából bevett volt egy
Jó libert.

Hajtott is az aztán olyan
Igázán,
Hogy a kerék szinte kigyult
Az agyán.
Hívány kerék! Mert nem győzte
Futásunk,
Hanyatt esett s úgy kalimpált
Utánunk.

Ki szelet vet, vihart arat
Rendesén,
A szekér meg kerék nélkül
Nem megyen;
És, hogy menjem, mit tehetünk
Egyebet?
Helyretettük azt a sáros
Kereket.

Aztán mentünk nézni, hol járt
A kerék,
És kerestük órahosszant
A szegét;
De hiába; az elveszett
Szeg helyett
Ostornyéből kellett törni
Más szegét.

Mire aztán rendén volt már
A dolog,
A szij-ostor újra fungált,
Csattogott.

S'bolondjába' rohanván a
Lejtőre,
Elszakadt az erősebb ló
Gyeplője.

Most lett volna még az igaz
Hadd el, hadd,
Ha a tartó nagyhirtelen
Elszakad . . .
Szerencsére újból kihullt
A kerék,
Hogy az Isten áldja meg a
Kerekét!

Mikor mi is megállottunk
Kaczagva,
A kerék már beért volt a
Patakba.
Emberem is, hogy ne üljön
Hiába,
Gyufát kért és rágyújtott a
Pipára.

Esett a hó, csapott a szél
Mérgeesen,
De azért még nem csüggött el
Emberem;
Kapta magát s ostorával
A gyeplőt,
Úgy megkötötte, hogy jobb volt, mint
Azelőtt.

Egyébiránt nem volt ott baj
Semmi sem,
A kerék is helyretermett
Sebtiben;

Csak hogy többé nem volt ostor
S a nyelét
Kerékszegnek fölesináltuk
Az elébb.

Ostoraért — nagyon tetszett
Ez nekem —
Panaszkodott az atyafi
Szüntelen;
Mert azt hitte: haragszom, ha
Nem rohan;
Pedig biz' én most éreztem
Jól magam.

Igaz, hogy a vizmosásba
Itt-amott
A szekertünk néha-néha
Bekapott,
De véde volt ostor ellen
A szemem
És segítve a gyeplőn s a
Faszegen.

Igy haladva lassan, lépést,
Csendesén,
Hazaértünk körül-belől
Éjjelen,
S én álomra nyugasztalván
Magamat,
Álmomban is folytattam ez
Utamat.

Bodó Ádám.

ronaőr megválasztása ezéjjából a főrendiház s a képviselőház tartottak közös ülést. Fes-tői látvány volt, a mint tíz órakor a fő-rendek fényes csoportja bevonult. A főpa-pok bibortalarjai és aranylánczai, a szin-dus főúri díszruhák s a tábornokok feltűnő egyenruhái sokáig lebilencselték a karzati közönség figyelmét. Bizonyára nincs más felsőház, mely oly pompa kifejtésére volna képes, mint a magyar főrendiház. Különö-sen feltűntek Simor és Haynald bíbornok-érsekek, gróf Cziráky János, Edelsheim-Gyulai főhadparancsnok, báró Fratricsevicz testőrkapitány (a két utóbbi fényes katonae-gyenruhában és számos rendjellel), gróf Andrásy Gyula, ki ezúttal azonban csupán fekete öltözetben jelent meg. A királyi le-irat felolvasása után az egybegyűlt főren-dek és képviselők közfelkiáltással Szláv Józsefet választották meg a megürült ko-ronaőri méltóságra, ki még az nap délután két órakor tette le az esküt ő felsége ke-zeibe, a magyar országgyűlés mindkét háza tagjainak jelenlétében.

*

Orosz tanulók zavargásai. A czár birodalmában az elégtelenségnek tüze mindegyre lobbott vet a hamu alól, jeléül, hogy III. Sándor czár kormányza-tának nem sikerült kiirtani a gyuanyagot. Amult héten aszentpétervári, kazáni és khar-kovi egyetemi tanulók zavargásai megbizonyították, hogy a kedélyek forrongása egyre tart Oroszországban. A zajos tüntetések oka következő: A szegény tanulók számára menedékházakat rendeztek be, de az egyetemi előjárás csak azon feltétel alatt akarta bevinni azokba a segélyre szoruló ifjakat, ha kikélmelni vállalkoznak, kik szítanak társaik közül a szocialista tanokhoz és elemekhez. Ez nagy visszatet-szést szült tanuló körökben. Gyűlést tar-tottak, tanárokat inzultáltak és harciba bo-sátkoztak az ellenük küldött rendőrséggel, mely a rövidebbet húzta. Csak katonaság-nak sikerült megtörni a tanulók ellenállá-sát. Pétervárott három napon át voltak zavargások, melyekbe gyármunkások és napszámosok is bevegyltek. Charkovban pedig a tanulók már torlaszokat kezdtek építeni. A küzdelemben sok fiatal ember megsebesült.

*

Arabi elitélve. Arabi legutóbbi vállatása alatt beösmerte vétkességét s ha-lálra ítéltetett. Ez ítéletet azonban a khedive — mint egy budapesti sürgöny értesít — élethossziglani száműzésre változtatta.

Egy magyar mandarin.

Ilyen is van. Faragó Ödön hazánkfia, ki elmegy Chinába, a hol ember ember hátán nyüzög, hogy ott pályát nyisson magának. Föl is viszi a mandarinságig, — már ma-gában a gondolat is a képtelenségig eredeti. Faragó még meg is tette. Most vissza-jött hazájába és érdekes felolvasást tartott a földrajzi társaság közgyűlésén s Chiná-ról oly közvetlen tanulságok képet rajzolt egy óra alatt, a milyenre csak ő képes, a ki 9 évig ott tartózkodott.

Felolvasásából érdekesnek látjuk a következő részleteket reprodukálni.

China területe 1,297.933 négyszög mérföld. Népessége csak úgy hozzávetőleg meghatározva 360,279.897. De hozzá kell tenni, hogy a mandarinosztály mindent sötétségben szeret tartani, s a valódi nép-számnak felét vallják be csak azért, hogy a lehető adótöbbletet kikerüljék.

Vallásra nézve a chinai általában a Buddha-hit alapelveit vallja magának. A művelt osztály hitfelekezet nélküli, azaz két chinai böles, Menczius és Konfuczius, elveit követi. Konfuczius családja maig is virág-zik. A híres böles 200 évvel élt Róma meg-alapítása után. Az ő bölesészeti rendszeré-nek főtétele (mert ez vallásnak alig ne-vezhető): szeresd és becsüld felebarátodat, légy engedelmes szüleid iránt. Menczius pedig munkásságra és békés életre buzdította hallgatóit; egyik mondása ez: a mely ember azt mondja, hogy ő képes egy ha-dsereget összeállítani, az nagy bűnös.

China legrégibb rendezett állama a világnak. A hagyományok szerint 2825-ik évben Kr. e. már megalakult első uralkodó háza, tehát 303 évvel az özvívz után!

A chinaiak nyelve igen kezdetleges. Nyelvök a kis gyernekek esacsozásához hasonlít, a mikor megkisértik gondolataikat szavakban kitejezni. Írása rendkívül nehézkes. Abc-je nincs, minden egyes szót tulajdonképen lerajzolnak. Ilyen szórájza körülbelül 50,000 van. Ezeknek megtanu-lására egy emberélet kevés. Nyelve han-gokban rendkívül szegény. Különböző hang-zásu szava csak 421 van, ezeknek sajátá-gos hangsúlyozásával pótolja a nyelv sző-szegénységét. Így meg-megtörténik, hogy pl. mint a „li“ hangnak a hangsúlyozás sz-e-rint 140 jelentése van.

Faragó fölemlíti, hogy sok chinai szó feltűnően hasonlít a magyarhoz. Ilyenek tyuk, kutya, macska, ló, melynek a tyi, kutza, maodza és ló chinai szavak felelnek meg. Az is feltűnő, hogy a chinaiak úgy írják neveket, mint mi magyarok, előbb a vezeték-, aztán a keresztnévet. A chinaiak-nak van bizonyos műveltségök, csakhogy az nagyon hézagos. A mellett még igen babonások. Egyik nagy műveltség hírében álló mandarin egész komolysággal indit-ványozta az államtanácsban, hogy az ár-vizek pusztításának megakadályozása vé-gett legjobb lesz annak okozóját, a vizi-sárkányt, államköltségen megöletni. Indit-ványa el is fogadtatott, de persze nem le-hetett végrehajtani.

Történelmükben szó van a hunokról is. „Hun-nu“-knak nevezik a magyarok ez elődeit. Magyarországot pedig „Hunnukus“-nak hívják. Ezt aztán a chinai úgy magya-rázza, hogy ez azon hunok országa, a kik hajdan Chinába is betörték. Hogy e véle-mény Chinában mily erős gyökeret vert, ez abból az esetből is kitűnik, hogy mikor Faragó egy chinai alkirálynál látogatáson volt, ez a következőleg szolt hozzá: „Hát hiszen mi fajrokonok vagyunk, mert te is ugy-e bizony mongol ember vagy?“

A chinai saját magát és országát mennyek országának hívja, a többiek mind-nyájan az alvilág fiait, sőt az európaiakat tengeren tuli ördögöknek hívják. Egy chi-nai a következőképen magyarázta ez illet-len elnevezés okát: „mikor az angolok először megjelentek Chinában, vörös, szőr-rel fedett arcuk, fejük, nagy orruk oly félelmet gerjesztett az asszonyokban és gyermekekben, hogy azok „ördög! ördög!“ kiáltással szétfutottak. Különben is az an-golnak kék szeme van, a mi rossz és in-dulatos jellemre mutat. Beszéde sivitó, ék-telen, inkább egy elkarhózott szellem pa-naszos tivóltése, mint emberi beszéd.

Eredeti, hogy Faragó Ödön, midőn hamisított chinai hangsúlyozással felolva-sott egy kis chinai töredéket, ez a közön-séget hangos derültségre keltette. Valóban a chinai beszéd európai fülnek nevetséges: inkább kutyaugatás, nyávogás vagy esi-csergésnek gondolná az ember. Mig ellen-kezőleg a chinai az európai beszédet tartja éktelennek. Ebből is látszik, hogy minden-kinek a magáé a legszebb.

(M. Föld.)

Levelezés.

Gy.-Tölgyes, 1882. nov. 25-én.

(Fillérestély. Nyilvános köszönet.)

Tekintetes szerkesztő ur!

Örömmel veszszük magunknak a sza-badságot, hogy becses lapja hasábjain köz-tudomásra hozzuk, hogy elszigetelt havasi községünkben is az emberbaráti magasztos részvétnek mily szent érzülete nyilvánul. Ugyanis, mint multkor is közölni bátrak va-lánk, községünkben elhatároztatott, a tél folyamán minden második csütörtök napon a helybeli házi szegények és szegény tanu-lók felsegdlésére fillérestélyeket rendezni. Hogy e kis község lakossága ez eszmét nagybecsü pártfogásával mennyire gyámo-lítja, kitűnik azon körülményből, hogy a je-lentéktelen bementi díj daczára is az e hó 23-án Bogos Istvánné és Bogos Ámália ö

nagyságaik rendezése mellett megtartott fillérestélyen 29 frt 28 krt hozott be, mi tekintve a község értelmesebb osztályának csekély számát, soknak mondható s világos bizonyítéka községünk minden szent és ne-mes czélokra lelkesedni tudó érzületének. A 29 frt 28 kr összes bevételből 5 frt 81 kr kiadás volt s így a szegények javára ez estély 23 frt 47 krt jövedelmezett.

Ez alkalommal felülfizettek: T. Bo-gos Istvánné 3 frt, Török Antal, Lázár István 1—1 fitot, Rudolf Ede 80 kr, Kor-pos Sándor 70 kr, Dobrán János, Szotyori József, Engel József, Musulin János, Wotsch Ferencz és Urzieziánu János 60—60 kr, Dobribán Péter 40 kr, Balogh Lajos, Mik-lós Lukács 30—30 kr, Zöld János, Sz tán Konsztantin, ifj. Csató István, Schvarecz István, Lázár Jakab 20—20 krt, Várterész Mihály 15 kr, Karácson Jakab, Várterész János, Fröhlich Ernő és Lukács Tódor 10—10 kr. Összesen: 12 frt 60 kr, melyért nyilvános forró köszönetet mondunk azon szegé-nyek nevében, kiknek inségük ez által is enyhítve leend; ugy szintén meleg köszö-netet nyilvánítnak Bogos Istvánné és Bo-gos Ámália ö nagyságaiknak a védnök-ségért, valamint az estélyen előadott „Fe-hér Othello“-czimű színműben az összes közönség meglegedésére közreműködött Korpos, Wotsch Krisztina, Bogos Ámália ö nagyságaik és t. Bogos István urnak; előbbieknél azon sokszoros fáradoalmakért, melyeknek köszönhető az est fényes sikere, utóbbiaknak pedig azon élvezetért, melyet játékukkal a közönségnek nyújtottak.

A jelen volt közönségnek szintén há-lás köszönetet mondunk a megjelenésért s azon részvétért, melynek ez alkalommal is — mint más számtalan esetekben — oly fényes bizonyítékát adá s kérjük, hogy eddig busásan tanusított pártfogását jó-vőre se vonja meg fillérestélyeinktől; a ren-dező bizottság is igérvén a maga részéről, hogy mindent elkövetend, hogy a nagy-érdemű közönség meglegedését magának kiérdemelni szerencsés lehessen.

A jövő fillérestély f. évi decz. hó 7-én fog megtartatni.

A rendező bizottság nevében

Lázár István,
elnök.

Ifj. Csató István,
jegyző.

Csik-Karczfalva, 1882. nov. 30.

(Táncestély. Nyilvános köszönet.)

Tekintetes szerkesztő ur! Csak a mi-nap tettem említést becses lapja hasábjain a községünkben alakult „Közművelődési kör“- némmel jelentékenyebb mozzanatairól s már is azon szerencsés helyzetben va-gyok, hogy annak életképességét újabb adatokkal bizonyíthatom.

Körünk ugyanis már alapszabályai-ban egyik jövedelmi forrásul tüzi ki az időnként rendezendő vigalmakat. Ily czél-ból rendeztetett november hó 25-én közsé-günk hivatalos helyiségében táncestély.

Az előre elárusított belépő-jegyek te-kintélyes száma lehetővé tette, hogy — kü-lönben csak a legszükségesebbekre szorít-kozó — kiadásainkban tágabb körben mo-zogjunk. Innen ama csinos díszítés, mely sok kritikus szakértőt is kielégíthetett volna. Hátha még hozzávesszük a jó zenét! Meglévén a két legfontosabb kellék, na-gyon természetes, hogy csak publikum kel-tett. Nem is szenvedtünk e tekintetben sem hiányt. Kis községünk oly elegáns és nagy számu publikumot látott egybegyűlni, mely még nagyobb helységnek is becsületére vál-hatott volna. E mellett bizonyít az, hogy a tiszta jövedelem 63 frt 60 krajczára rug.

A szépnem még távoli vidékekről is képviselve volt. Hogy a kiválóan szépek felsorolását mellőzöm, ennek az az oka, mert a testi szépséget nem tartom oly egyéni érdemnek, melyért valakit különös dicséret illethetne.

Nem mellőzhetem azonban azon ne-mes szívi adakozókat, kik a belépő-jegy árán felül is fizettek. Ezek a következők: Veress Antal 1 frt, Szentpéteri Antal 80 kr, Szöcs István 50 kr, Boltresz József 1 frt 60 kr, Mihály Ferenczné 40 kr, Keresz-

tes Károly 40 kr, Nagy Sándor 40 kr, Szé-kely György 1 frt 20 kr, Bara János 40 kr, Bálint Lajos 40 kr, Bartha Gergely 40 kr, Farao Simon 40 kr, dr. Zakariás István 40 kr, Kein Adolf 40 kr, Gere János 40 kr, Fogarasi Antal 40 kr, Keresztes Már-ton 40 kr, id. Karácsony János 40 kr, ifj. Karácsony János 40 kr, ifj. Eröss Elek 1 frt 40 kr, Székely Sándor 20 kr.

Fogadják a nemes szívi adakozók a közművelődés előmozdítását czélzó tettű-kért a kör legforróbb köszönetét.

Egy tag.

Mindenféle.

— Háromszékmege tks. alispáni hiva-talának 9722. számu rendelete következté-ben alattint, mint K.-Vásárhely város kép-viselő testületének f. hó 2-án 134. jkvi. szám alatt hozott határozata folytán a vá-rosi legtöbb adót fizetők és választók név-sorának összeállítására kiküldött bizottság elnöke, tisztelettel értesitem a t. cz. vá-lasztó közönséget, hogy ugy a választók, mint a legtöbb adót fizetők (virilisek) név-sora, a törvény értelmében 5 napra a ta-nácsháznál kifüggesztetett, s ha tán vala-kinek e tekintetben valami észrevétele lenne, sziveskedjék a kitűzött öt nap alatt a tks. városi tanácsnál bejelenteni, hogy a névjegyzék esetleg kijavítható legyen. K.-Vásárhely, 1882. december 4-én. Török Bálint, bizotts. elnök.

— Tűz volt Csik-Szeredában f. hó 5-én hajnalban 3—4 óra közt. György Antának egy istállója égett le s benne egy lova is. A tűz tovább terjedését a szomszéd épü-leteket borító vastag hó akadályozta meg, különben a stűri épületek közt gyorsan ter-jedt volna tovább a pusztító elem.

— Itt van a tél. A hosszú sáros ősz után végre beköszöntött nálunk is a tél. A Nemere megindult és csontkeményre fagyalta a sok esőtől elázott földet; har-madnap után egy láányi hólepel vonta be a természetet. Alig mutató meg a tél ma-gát, már megkezdődött a kegyetlen öldök-lés; barbar kezekben ádázon villognak a kések és pataként ömlik az ártatlan vér. Ha az ember egy jó napot akar magának szerezni, már ölnie kell. A jámbor hizott sertések békés nyugalmukból felzavartatva, a gyilkos kések alatt hullanak halomra s a havon pirosól ártatlan verek gyászosan hir-deti az emberi gyomor telhetetlenségét. A disznó-torra aztán összegyűlnek a komák, sógorok és jó barátok s vidám jó kedvvel fogyasztják el a „megboldogult hült tetemeit“ s csak a vidám jelennek élve, még azt a jeles közmoudást is ignorálják, hogy „több nap, mint kolbász“.

— A csikszeredai olvasókör választmá-nya f. hó 8-án délután 2 órakor a kör he-lyiségében gyűlést tart, melyre a választ-mány tagjait van szerencsém meghívni. Csik-Szereda, 1882. december 5-én. Elnöki megbizásból a jegyző.

— Az idők jele. A S.-Szentgyörgyön „Nemere“ czim alatt megjelent ujság jövő év elejétől fogva megszűnik. Sajnáljuk a jámbor kollégát, mely ellenünk folytatott berzenkedéseivel annyi jó szolgálatot tett lapunk ügyének. Nyugodjék békével! Ha-lála után legyen világosság neki! — Egyéb-iránt a Kolozsvárt megjelentő kitűnően szerkesztett „Ellenzék“ is következőleg em-lékezik meg vedlő kollégánkról: „Schwindli. A S.-Szentgyörgyön megjelenő kormány-párti közlöny, a „Nemere“, a mint Málik József szerkesztője olvasóinak és mások-nak tudtul adja, december végével meg-szűnik s január elsőjén egy új lap indul meg ugyanazon irányban s ugyanazon szer-kesztő firmája alatt. Az új lap megvedlik a címében s „Nemere“ helyett „Székely Nemzet“ nevezetet vesz fel. Miért cseréli meg a nevét? Azért, hogy subventiót nem kap, a maga emberségéből nem tud fenn-állani, a szerkesztő pedig lapszerkesztőké-pen is figurálni akar; annak okáért gon-dolja magában, hogy mint a hivatalos név-változtatók, nevet cserél, nagyobb és job-ban csinált lapot ígér, nehány főfőkormány-párti író és kolompós nevével programot

bocsát ki s ezekkel az előfizetőket lépre fogja s a „Székely Nemzet“ aegise alatt kakuk módjára a maga nevét, elvét és csókönösségét világga kürtöli. Hát ez nem szédelgés?⁴

— **Esküvő.** Fülében (Udvarhelymegye) mult hó 25-én vezette oltárhoz Nagy József olosztelki birtokos Karácson György leányát: Rózát. Mint levelezőnk értesít, a vidék ifjúsága részt vett a szép ünnepélyen, melyen násznagyi tisztet Kovács János h.-oklándi ügyvéd, násznagynőt ellenben ennek neje Gyertyánossy Amália vittek. Ott voltak: Benedek Imre és neje s többben. Koszorus leányok voltak: Nagy Emma, Zágoni Juli, Kovács Tildi, Karácson Laura és Irma; vőfélyek: Remenyik Kálmán, Kovács Dénes, Gyertyánossy Károly és Ferenczy Károly urak. Mindkét szülő házánál nagy lakzi volt, melyen a társaság kitünő hangulattal mulatott. Szerencsét az új párnak!

— **A kézdívásárhelyi** jótékony nőegylet f. hó 10-ik napján, azaz jövő vasárnapon délután 2 órakor a tanácsház nagyertermében évi közgyűlést tart, melyre az egyletnek alapító, rendes és pártoló tagjai, valamint minden művelt férfi és nő, kik az egylet és annak jövője iránt érdeklődnek, ezennel tisztelettel meghivatnak. Tárgyszorazat: 1) elnöki megnyitó beszéd, 2) a mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése, 3) évi titkári jelentés, 4) pénztári kimutatása a fil-lérestélyek összes jövedelmének és 5) annak mikénti elhelyezése, 6) kebli ügyek, indítványok, 7) tisztújítás. Az elnök megbízásából a választmány. — Ugyanezen nap este a nőegylet ezen évi működésének befejezéséül zárünnepélyt rendez, melyen felolvasások, férfi- és női szavazatok fognak tartatni és a kézdívásárhelyi tanító dalkör énekelni fog, végül pedig táncvizsgálatom. Kezdeté fél 8 órakor. Belépti díj személyenkint 50, családjegy 1 frt 50 kr. Ezen ünnepély jövedelme részben az Arany János elhunyt jeles költőnk emlékére emelendő szobor javára fog fordittatni.

— **Jégsport.** A sz.-udvarhelyi koresolya-egyesület választmánya elhatározta az idei farsangon egy táncvizsgálatom rendezését, melynek jövedelmét a pénztár javára fordítandja. Bizottság is küldetett ki az előzetes lépések megtételére. Előre felhívjuk a közönség figyelmét e fényesnek ígérkező bála.

— **A szombatosok K.-Vásárhelyt.** Nem hitfelekezetéről van szó, hanem egy vidám társaságról, mely szombaton tartja üléseit és pedig azon egyszerű okból, mivel a szombatra vasárnap következvén, a hosszas „ülés“ fáradalmait könnyebben ki lehet pihenni a nélkül, hogy a hivatalos órák kárt szenvednének. A mint szombaton este a „firhangok leeresztetnek“, az „öreg“ komoly méltósággal foglalja el helyét s int, hogy a vizes kancsók vándoroljanak a pokolba és „folyják a piros nedű és a vidámdal“. S ha a mulatságnak vége lett, egy egész hétig csend és némaság honol a falak között.

— **Köszönetnyilvánítás.** A kegyelet és hála érzelme vezérli tollamat, midőn egy valóban magasztos keresztyéni erényt kívánok méltányolni. Néhai boldog emlékeztető anyai nagybátyám, Takács János miniszteri tanácsos és fő-távirdaigazgatónak előttem oly drága és szent hamvai tovább egy évnél voltak elhelyezve tek. Török Bálint ur és neje Balogh Mária család sirboltjába. Most, midőn unokatestvérem, Takács Lajos, a magyar hitelbank titkára, a fiui kötelesség legszentebb adóját rötta le, atyja hamvait állandó helyére áthelyeztetvén, velem egyetértve hiszi, hogy egyik legfőbb kötelességünket teljesítjük, mint a boldogultnak legközelebbi vérei, ha a nyilvánosság terén adunk hangot a szívünk mélyén érzett elismerésnek t. Török Bálint és neje nénes és keresztyéni tettével szemben. Jól lehet, az ilyenmő tetteknek jutalma az öntudatban rejlik, de a hála adója a mienk maradt. K.-Vásárhelyt, 1882. decz. 5-én. Székely Jánosné Incze Sarolta, ev. ref. papné.

— **A „Kemény Zsigmond társaság“** de-

cember havi rendes gyűlése vasárnap délután tartatott meg Maros-Vásárhelyt a tanácsház nagyertermében szépszámu közönség előtt. A tárgyszorozat legérdekesebb pontját képezte Sándor Kálmán rendes tagnak, lapunk derék munkatársának „A párbaj“ czimű, köztetszésben részesült értekezése. A tudósítás későn érkezővén, ugy a gyűlés folyamáról, mint a jeles értekezésről jövő számunkban fogunk bővebben megemlékezni.

— **Molnár György „Világos után“** című műve a napokban elhagyja a sajtót, miért figyelemzeti a szerző a megrendelőket, hogy előfizetéseiket f. hó 16-ig hozzá (Arad, Petőfi-utca, 4. sz.) küldjék be, mert e határidőn túl a könyv ára 2 frt lesz. Most 1 frt 50 kr. Molnár e művében székelyföldi utjáról is tüzetesen meg fog emlékezni, miért újból is ajánljuk közönségünk figyelmébe.

— **Apróságok nagy és kis férfiakról.** A Fővárosi Lapok egyik tárczaírója, ki, ugy látszik, nagyon otthonos a t. Ház folyosóin, sok apró, de jellemző dolgot mond el parlamenti hadseregünk vezéreiről és közkatónáiról. Mindent számon vesz, még azt is, kik a képviselőház legkövérebb (Göndöcs, Tisza László és Komjáth Béla) és kik a legmagasabb (Apponyi Albert gróf Wodianer Béla) tagjai. Legkisebb — ugymond — Hegedüs Sándor (bocsánat, ez nem áll: Mezei Ernő még valamivel kisebb). Legszőkőbb Dárday Sándor, legbarnább Győry Elek, legkopaszabb ember, nemcsak a házbán, de tán az egész világban, mert annyi hajszál sincs a fején, a hány a tenyeremen, Bereczky Sándor s a legdusabb hajfirtökkel dicsekszik Joanovics István. A leggon-dosabb toilettében jelennek meg s a legcsinosabbak: Ugron Akos és Fekete Zsigmond. Két „szép Diego“ a házbán. E tekintetben szembezőkó ellentét nincs olyan, hogy megemlíteni lehessen. Bajusz tekintetében páratlan a maga nemében Orbán Balázs. Nincs az országban olyan bajusz, mint az övé. Magyar ruhát már csak kevesen hordanak: a két Madarász, Kállay János, Széll György, Csanádi Sándor, Bereczky Sándor, Zámory Kálmán, Lázár Ádám, Lükő Géza, Boér Antal és még egykét képviselő. Ezek kivételével a francia viselet általános a házbán, magyar ruhát még csak akkor látni, ha a főrendiház jegyzője valamely „üzenetet“ hoz a képviselőháznak a főrendektől. Ilyenkor a főrendi jegyző rendesen atillában jelen meg a képviselőház háznyaga kíséretében, ki szintén atillát ölt ilyenkor és kardot. A képviselőház tagjai közül monoklit hordanak: Csernétony, Károlyi Tibor gróf, Kiss Lajos, Odescalchi Gyula herceg, Rohonczy Gida, Péchy Manó gróf és Sennyei Pál báró. De jóval többen, hetvenen-nyolcozvan vannak, kik szemöket „csipencz“-czel vagy közönséges okuláréval fegyverzik föl.

— **Gambetta balesete.** A sokat dicőített és sokat gyalázott francia államférfiu szerencsésen kikerülte eddig azt, mivel „engesztelhetetlen“ honfiktársai, a kommunardok nem egyszer fenyegették: a merényletet. Ám a golyót, melyet ellenségei számtak Gambettának, ő maga röpitette magába pár nap előtt véletlenségből. Egy revolver valamely vigyázatlan kézmozdulat következtében elsült kezében. A golyó Gambetta baltenyerén furdott be s a karcsont mentén a bőr alatt egészen a könyök szomszédságáig hatolt, hol ismét előjött. Szerencsére a seb nem veszélyes, mert a karcsont nem lett megsértve. A legutóbbi hírek szerint Gambetta állapota a viszonyokhoz képest a legkedvezőbb. Megjegyezzük még, hogy Gambetta sokat foglalkozik löfegyverekkel, mivel szenvedélyes pisztolylövő.

X. „A betegbarát“. Minden családban kisebb bajok orvoslására, különösen oly esetekben, a hol az orvos nincs rögtön kéznél, első sorban háziaszereket szokás használni, mely szerek használata ellen még orvosi szempontból sem lehet kifogást emelni, miután célszerű házi szerek rögtön alkalmazása által gyakran már föltötte súlyos betegségek hártattak el. Hogy azonban ez kivihető legyen, szükséges a szerek idejekorán beszerzési, de a legalkalmasabb és a leggon-dosabban kell azokat megválogatni. Az olvasó közönség érdekében vélünk tehát eljárni, ha figyelmét egy kis műre hívjuk föl, melyben egész sorozata van felemeltve az orvosilag is kipróbált és elismert házi szereknek. Ezen művecske, mely jogosan viseli a „Betegbarát“ czimet, oly módon van szerkesztve, hogy benne minden beteg megtalálja a legalkalmasabb

gyógyszert; a könyvecske tehát nemcsak minden beteg, hanem minden háziasszony számára is nélkülözhetlen, miután a leggyakrabban ennek jutazon szerep, hogy betegét gyógyítsa. Miután pedig Gorischek K. egyetemi könyvtáros (Bács I. Stefansplatz 6.) a magasztos czél figyelembe vételével azt kívánatra ingyen küldi meg, érdekében áll tehát mindenkinek a „Betegbarátot“ meghozatni; a megrendelésre elég-séges egy levelező lapra ráírni: „Kérem a „Betegbarátot“ részemre megküldeni“, hozzá írva pontosan a czimet. Ily fáradságnak bárki is alávetetheti magát, miután semminemű más kiadás ezáltal nem keletkezik. Ha szükséges volna a már többször említett művecsket ajánlani, csak arra merünk utalni, hogy az máig már az 560-ik kiadást érte el; sürgős kérelem folytán pedig 11 idegen nyelvre fordittatott le. Egy könyv, mely ily rendkívüli eredményeket képes felmutatni, csak jó lehet! miért is minden további magasztalást fölöslegesnek tartunk és csak azon jó tanácsossal járunk olvasóinkhoz, hogy a megrendeléssel ne sokáig késlekedjenek. Megjegyezzük még, hogy ezen gyógyszeréből kiadóhivatalunkban Kézdi-Vásárhelyt raktár van, s ott azok gyári áron szerezhetők be.

— **A „Magyarország és a Nagyvilág“** czimű régi és kedvelt szépirodalmi hetilap szerkesztését november végén Borostyáni Nándor és Mikszáth Kálmán vették át s a december 3-iki szám már az ő szerkesztésük alatt jelent meg. Az új szerkesztők olyan gazdag és becses tartalmu számmal köszöntenek be, milyent elsőrendő külföldi képes lapok sem adnak. Pompás művészi kivitelű képek nagy száma, kitünő írók dolgozatai és gondos összeállítás egyaránt mutatják, hogy az új szerkesztők a legmagasabb irodalmi színvonalon álló képes lapra akarják tenni a „Magyarország és a Nagyvilág“-ot. — Ime a tartalom: „Gyulai Gaál Jenő“, életrajz (arcképpel). „Amott a kéklő partokon...“ Költemény Dalmady Győzőtől. „Jön“, rajz Petelei Istvántól. „Katonai szemle az angol királynő előtt“ (képpel). „A szerb királyné“, Canon híres festménye (képpel). „Mácsik, a nagyereji“, elbeszélés Mikszáth Kálmántól. A dobogó kő. (Pásztor-rege). Költemény (képpel). Irta Bartók Lajos. „A hazátlan“. (Rajz a nemzeti újjáébredés napjából). Irta Borostyáni Nándor. „Sarah grófnő“, regény, írta Ohnet György, fordította Sziklay János (képpel). „Mire szerkesztőkké leszünk“, irta Ifj. Ábrányi Kornél. „Felekyné jubileuma“ (arcképpel). „A királyi mulat“, Hugó Viktor színműve. (Négy képpel). „A magyar népeletről“, Tissot új könyve Magyarországról. (Három képpel). „Opera és hangversenyek“, heti szemle. — Irodalom és képzőművészet. — Hirrovat. — Halálozások. E szerföltött gazdag tartalom daczára a „Magyarország és a Nagyvilág“ előfizetési ára megmarad a régi, vagyis: negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész évre 8 frt. A „Pesti Hírlap“ politikai napilappal együtt: egész évre 20 frt, félévre 10 frt, negyedévre 5 frt, egy hónapra 1 frt 70 krajczár.

— **Igazítás.** Az „Arany Jánosról“ czimű költeménybe, melyet lapunk közlelbi számában közöltünk, a következő mérettani hibák csuszak be: az 1. szakaszban „fáklyájába“ helyett „fáklyába“; a 6. versszakban „fiam“ helyett „fiaim“ és a végső szakaszban „időn“ helyett „időben“, — mit is ezennel a hozzáértők kedvéért kiigazítottunk.

— **Couverték** Lőnhart Ferencze erdélyi püspök ő excellentiájához czimezve kaphatók K.-Vásárhelyt a könyvnyomdában.

Gazdaság és kertészet.

Jó bánásmóddal az állatokat sok mindenre rá lehet venni. Egy amerikai gazda írja, hogy sertésölja meglehetősen hideg levén, nem merte benn hagyni két öreg hasas koczáját, attól félve, hogy a gyenge malaczkok a hidegben elpusztulnak. Volt azonban egy jó meleg pinczehelyisége, mely esetleg üresen állott. Azon gondolatra jött tehát, hogy a két öregget leviszi a pinczébe, ott majd jó helyük lesz a fiadzásra, de az volt a bökkenő, hogy a léposó igen meredek volt és így nem merte az állatokat leindítani, attól félve, hogy leesve elvetélnék. Vett tehát egy jó erős kötelet, azt egyik állatnak nyakára kötötte, ugy, hogy a kötél két vége szabadon maradt. Ezután egy ember kezébe fogta a két kötél végét, egy pedig kukoriczával csalta föfelé az állatot, mely csakugyan le is ment, mialatt a kötél tartó ember vigyázott arra, hogy az egyensúlyt elvesztve, le ne zuhanjon. Hasonlóképen ment le a másik állat is; ezen két koczáat a kiskoruktól fogva tapasztalt szelid bánásmód oly jámborrá tette, hogy fiaikat bárkinek engedték fogdosztatni, mint valami kis kutyakölykeket.

A fahamu értéke a kertészetben. A fahamu a legértékesebb trágya mindenféle növény számára. Fő ható anyaga a káli, melyet minden növény nagy mennyiségben szükséget. A fahamut pedig annál inkább meg kell becsülni, mert a kálit az istálló-trágya csak csekély mennyiségben tartalmazza. A legtöbb növény, különösen a káposztafélék, szintén éheznek ezen anyag után és dusan tenyésznek, ha éhségüket ki tudják elégíteni. A hamu, ha szárazon elhínatetik, kitünő szer a földi bolhák és más élősdiek ellen, sőt még melegágyakra is nagy sikerrel lehet alkalmazni. A szőlő számára, mely növekedése és termésének kifejlesztése végett sok kálit szükséget, alig létezíkjobb trágya. Ha a fiatal gyümölcsfák talaját és gyökerét őszszel hamuval jól meghintjük, a következő évben, sőt több éven át észlelhetjük ennek kitünő hatását; e mellett a hamu alkatrészeinek a talajba mosatása által a földi élősdiek elpusztítottak. A hamunak ezen sokféle haszna minden gazdát rábírhathatna arra, hogy e becses anyagot összegyűjtse és szárazon eltartsa. Némely kertekben mindenféle galyat és hulladékot hamuvá égetnek, és ezt a fentemlített módon használják fel. Olvasóink ugyan eleget hallottak már a hamuról, de mint igen kitünő trágya-anyagot, nem tudjuk azt eléggé ajánlani.

Apróságok.

Az igazság.

— Tekintetes bíró ur! Hoztam egy fazék zsirt, kenje meg vele perem kerekét.

— Jól van, fiam. A mi tőlem kitelik, örömet megteszem.

A felperes alig teszi be ajtót, jó az alperes.

— Tekintetes ur! Hoztam egy disznót, segítsen vele peremen.

— Jól van fiam. Örömet segíték, ha lehet!

Eltelik egy hosszu év, s a disznótulajdonos nyerte meg a pert.

— Tekintetes ur! szólítja meg a bírót a felperes. — Hát az én fazék zsírom?

— Sajnálom fiam, sajnálom, de mit tehettek róla, ha eldöntötte a disznó?

*

Miért sovány a lova?

Meglehetősen sovány gebén lovagolt Petrohi ur, kit az uristen, a mostani nyomorúságos idők kivételeképen, becsületes terjedelmű hassal áldott meg. Egyik barátja találkozáván vele, megszólítja őt ilyenképen:

— Ugyan barátom mi lehet oka, hogy lovad oly ilyen sovány, magad pedig oly kövér vagy?

— Mert magamat én magam etetem, a lovamat pedig kocsisom etetné, — ha etetné.

A közönség köréből.*)

Interpellatio.

Tud-e a csikmegyei hatóság arról, hogy Kézdi-Vásárhely és Sepsi-Sztgyörgy felé menő utaink, mióta fizetési utbiztosunk és utkaparóink vannak, gyarlóbban konverzáltak, mint eddig. A nép meghordja a prizmát, el is szórja ugy, a hogy, a mint régente. Az egyenletes szórásra nem ügyel senki, sem arra, mi szóratik be.

Miért fizettetik tehát az utbiztos és mire valók a díjazott utkaparók? Azért-e, hogy nyáron usszunk a porban és ősszel a sárban? Pedig mily okosan lehetne a lehúzott porral és sárral töltogetni azokat a mély és széles sánczokat, melyek miatt rég veszélyes a közlekedés.

— XX. —

*) Az ezen rovatban megjelenő czikkek közérdekből díjtalanul közölletnek. A felelősség azonban a közlőt illeti. Szerk.

Szerkesztői izenetek.

... f. Csik-Somlyó. Sokszor megmondottuk már, hogy névtelenül beküldött közleményeket nem adunk ki. A szerkesztők előtt nem lehet ilyképen titkolózni. Nincs is értelme a titkolózásnak. Mäskor tessék legalább egy kísérő levélben nevet közölni. Közleményét e miatt nem adhattuk.

Kolozsvár. Hittem szép szavadnak s mégis megcsaltál.

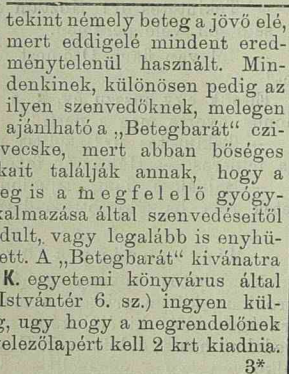
H.-Oklándra. Ezerszer csókolom kezeit az ádes jó nének. Jövöben is szívesen veszszük referátáit.

Tul a hegyen. Maga a fogalom is helytelen. Elközönségesezni igen könnyű. Jó azért arra vigyázni. Kegyed asszonyom, itt is tövedhet, mint annyi sok egyebben. Ezermilliom üdvölet.

Gyula-Fehérvár. Karikás. Nem mondhatjuk, hogy ugy megy, mint a karikacsapás. Jobbat kérek.

Molnár Dénes rendőrkapitány urnak. Tör szüke miatt jövő számunkra maradt.

Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

4—4

**Értekezhetni a csikszeredai szerkesztő-
ségben. 3—3**

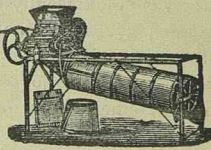
1-2

1—3

1—3 **Kovács Gergely** s. k.

3-6

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

28—30

A detailed black and white line drawing of a mechanical device. It features a large, funnel-shaped hopper at the top, which tapers down to a cylindrical body. A large, spoked wheel is attached to the side of this cylinder, with a handle extending from its center. The device is mounted on a sturdy, four-legged metal frame. At the bottom of the frame, there is a horizontal pipe or outlet. The entire illustration is rendered in a classic, engraved style with fine lines and cross-hatching for shading.

1-40

A detailed black and white illustration of a hand-operated mangle or wringer. It features a large, spoked wheel on the left side, connected by a long handle to a horizontal roller. The machine is mounted on a sturdy wooden frame. To the right, another roller is visible, and a long, thin rod or handle extends from the first roller towards it. The entire device is shown in a side profile, resting on a flat surface.

KITÜNŐ MINŐSÉGŰ
OROSZBAGARIA-
ÉS
KAUTSCHUK-
börkenőcseimre
van szerencsém a n. érd. kö-
zönség figyelmét felhívni.
Nevezett börkenőcs
azon jó tulajdonsággal bír,
hogy a legegyszerűbb
készítésű bőrt is tar-
kossá, puhává és viz-
hatlanná teszi.
Kapható **1** ftt **45** kros és
18 kros dobozokban
ifj. Geringer Ferencz
börkereskedőnél
Gy.-Szt.-Miklóson.

1—5